

Mestari Eckhart

JUMALALLISEN LOHDUTUKSEN KIRJA

Suomentanut Kai Pihlajamaa

Toimittanut Maria Salminen

Tämä on näyte kirjasta.
Osta kokonainen kirja
osoitteesta netn.fi.

niin & näin
Tampere 2014

SAKSANKIELISET ALKUTEOKSET

*Das buoch der gætlichen træstunge, Von dem edeln menschen ja
Von abegscheidenheit*

SUOMENNOS

© Kai Pihlajamaa & Eurooppalaisen filosofian seura ry

ISBN-NUMERO

978-952-5503-84-5

KANSI

Pasi Romppanen

TAITTO

Susanna Laurola

PAINOTYÖ

Printon Trükikoda AS,
Tallinna 2014

KUSTANTAJA

Eurooppalaisen filosofian seura ry / *niin & näin*

FILI
FILIOLOGIEN INSTITUUTTI

FILI – Suomen kirjallisuuden tiedotuskeskus
on tukenut tämän kirjan kääntämistä

SISÄLLYS

Suomentajan saatesanat	7
Jumalallisen lohdutuksen kirja	17
Ylhäisestä ihmisestä	62
Riippumaton sydän	73
Suomentajan viitteet	86

RIIPPUMATON SYDÄN

Lukiessani monia Vanhan ja Uuden testamentin profeettojen sekä pakanallisten mestareiden kirjoituksia olen kovasti yrittänyt selvittää, mikä on hyveistä korkein ja paras. Mikä hyve yhdistäisi ihmisen lähimmin Jumalaan ja minkä myötä voisimme armosta tulla siksi, mitä Jumala luonnostaan on – minkä myötä ihminen kävisi enimmin yksiin sen kuvan kanssa, joka hän oli Jumalassa ennen olentojen luomista, eikä hänen ja Jumalan välillä ollut mitään eroa.

Käytyäni kirjoitukset läpi niin hyvin kuin järkeni suo minun niitä ymmärtää olen löytänyt riippumattomuuden ihanteen, joka ylittää kaikki muut hyveet. Hyveet liittyvät aina jotenkin luotuun maailmaan, mutta riippumattomuus on erillään kaikesta luodusta. Siksi meidän Herramme sanoi Martalle: ”*Unum est necessarium*” (Luuk. 10:42). Tämä tarkoittaa: Martta, jos joku haluaa rauhan ja puhtauden, hänellä on oltava tämä yksi, ja se on riippumattomuus.³⁸

Opettajamme antavat rakkaudelle korkean aseman, kuten pyhä Paavali, joka sanoo: ”Vaikka tekisin mitä tahansa tekoja, mutta minulta puuttuisi rakkaus, en olisi mitään” (1. Kor. 13:1).

Minä asetan kuitenkin riippumattomuuden rakkaudenkin edelle. Ensinnäkin siksi, että siinä missä rakkaus saa parhaimmillaan minut rakastamaan Jumalaa, riippumattomuus saa Jumalan rakastamaan minua. Onhan paljon parempaa sallia

Jumalan tulla kohti kuin itse yrittää käydä Jumalaa kohti. Jumala nimittäin pystyy paljon läheisemmin yhdistämään itsensä minuun kuin minä itseni häneen. Riippumattomuus tuo Jumalan luokseni ja tämän todistaa se, että jokainen asia on mieluiten luonnollisessa tilassaan. Jumalan luonnollinen tila on ykseys ja välittömyys; se seuraa juuri riippumattomuudesta. Sen tähden Jumalan on välttämättä annettava itsensä riippumattomalle sydämelle.

Toisekseen asetan riippumattomuuden rakkauden edelle, koska rakkaus saa minut kestämaan asioita Jumalan vuoksi, kun taas riippumattomuudessa en välitä mistään muusta kuin Jumalasta. Onhan arvokkaampaa välittää yksin Jumalasta kuin sietää kaikkia asioita hänen vuokseen. Kärsiessään ihminen on yhteydessä luotuun maailmaan, joka aiheuttaa hänen kärsimyksensä. Riippumattomuus sen sijaan on erillään kaikesta luodusta. Riippumaton sydän ei ota vastaan mitään muuta kuin Jumalan. Tämän todistaa se, että kaikelle, mitä otetaan vastaan, täytyy olla jokin paikka. Riippumattomuus on itsessään niin lähellä ei-mitään, ettei mikään Jumalaa karkealuontoisempi voi kiinnittyä siihen. Vain hän on niin yksinkertainen ja täydellisen hieno, että voi asettua riippumattomaan sydämeen. Tästä syystä riippumaton sydän ei voi vastaanottaa muuta kuin Jumalan.

Mestarit ylistävät myös nöyryyttä yli muiden hyveiden. Minä kuitenkin kohotan riippumattomuuden nöyryydenkin yläpuolelle, sillä nöyryyttä voi olla ilman riippumattomuutta, mutta täydellistä riippumattomuutta ei voi olla ilman perimmäistä nöyryyttä, sillä perimmäinen nöyryys on seurausta oman itsen häviämisestä. Riippumattomuus on niin lähellä ei-mitään, että sen ja ei-minkään välissä ei voi olla mitään. Tämän vuoksi täydellistä riippumattomuutta ei ole ilman nöyryyttä. Kaksi hyvettähan on aina parempi kuin yksi.

Toisekseen sijoitan riippumattomuuden nöyryyden yläpuolelle, koska täydellinen nöyryys taipuu kaiken luodun alle, jolloin ihminen kääntyy pois itsestään luotua kohti. Riippumattomuus sen sijaan pysyttäytyy itsessään. Itsestä irtautuminen voi tuskin olla niin jaloa, ettei sisimmässä pysyminen olisi sitäkin jalompaa. Siksi profeetta Daavid sanoo: ”*Omnis gloria eius filiae regis ab intus*”, mikä tarkoittaa: ”Kuninkaan tyttären kunnia tulee hänen sisimmästään” (Ps. 44:14). Täydellisessä riippumattomuudessa ei ole jälkeäkään pyrkimisestä minkään luodun ylä- tai alapuolelle. Se haluaa vain olla siinä missä on, ei ylempänä eikä alempana, ei rakkauden eikä kärsimyksen tähden. Se ei etsi samankaltaisuutta tai erilaisuutta minkään luodun kanssa, eikä mitään muutakaan – se haluaa vain olla. Se ei kuitenkaan halua olla jotain yhtä tai toista, sillä se, joka haluaa olla sitä tai tätä, haluaa kuitenkin olla jotain. Riippumattomuus sitä vastoin ei halua olla mitään. Siksi mikään asia ei paina sitä.

Joku saattaa nyt ajatella pyhää Äitiä ja hänen täydellisiä hyveitään ja riippumattomuuttaan. Jos riippumattomuus on ylevämpää kuin nöyryys, miksi pyhä Äiti korosti juuri nöyryyttä sanoessaan: ”*Quia respexit dominus humilitatem ancillae suae*”, mikä tarkoittaa: ”Hän näki palvelijattarensa nöyryyden” (Luuk. 1:48). Miksei hän sanonut: ”Hän näki palvelijattarensa riippumattomuuden”? Vastaan tähän, että Jumalasta löytyvät sekä nöyryys että riippumattomuus, sikäli kuin voimme jotakin sanoa Jumalan hyveistä. Siinä missä rakkautta tiheä nöyryys sai Jumalan alentumaan ihmisluontoiseksi, hänen riippumattomuutensa pysyi samaan aikaan muuttumattomana. Samoin oli silloin, kun hän loi taivaan ja maan, kuten myöhemmin osoitan. Ja koska meidän Herramme ihmisyydessäänkin pysyttäytyi riippumattomana, pyhä Äiti tiesi, mitä Jumala häneltä odotti, ja ymmärsi hänen

tässä tilanteessa pitävän arvossa juuri hänen nöyryyttään eikä riippumattomuuttaan. Siksi hän pitäytyi omassa riippumattomuudessaan ja puhui nöyryydestään eikä riippumattomuudesta.

Jos hän olisi yhdelläkään sanalla ajatellut riippumattomuuttaan, vaikkapa vain sanomalla: ”hän näki sisäisen riippumattomuuteni”, tuo riippumattomuus ei olisi enää ollut täydellinen ja väkevä, koska hän olisi tuolloin lähtenyt itsestään. Itsestä tuleminen ei koskaan voi olla niin vähäistä, ettei se vaikuttaisi riippumattomuuteen. Tästä syystä pyhä Äiti puhui nöyryydestään eikä riippumattomuudesta. Siksi profeettakin sanoi: ”*Audiam quid loquatur in me dominus deus*” (Ps. 85:9), eli ”minä” tahdon vaieta ja ”kuuntelen, mitä Jumalani ja Herrani puhuu minussa”, aivan kuin hän olisi halunnut sanoa: jos Jumala tahtoo puhua minulle, tulkoon hän sisimpääni. Minä en halua ulos.

Kohotan riippumattomuuden myös kaiken armeliaisuuden yläpuolelle. Armeliaisuus tarkoittaa, että ihminen irtautuu itsestään lähimmäisen vaivoja kohti, niin että hänen sydämensä vaikertaa. Riippumattomuus lepää itsessään vapaana tuollaisesta, eikä mikään voi sitä horjuttaa, sillä jos ulkoiset olosuhteet saavat ihmisen pois tolaltaan, hänen asiansa eivät ole hyvin. Lyhyesti sanottuna: vertailllessani hyveitä keskenään en löydä toista niin puutteetonta ja Jumalaan kiinnittävää kuin riippumattomuus.

Mestari nimeltään Avicenna³⁹ sanoo näin: riippumaton henki on niin ylhäinen, että mitä tahansa se näkee, on totta, ja kaikki, mitä se haluaa, on sille luvallista. Sille on myös oltava kuuliainen kaikessa, mitä se pyytää⁴⁰. Ja tämän vakuutan teille: aina kun vapaa henki lepää todellisessa riippumattomuudessa, se suorastaan pakottaa Jumalan olemiseensa. Jos se voisi pitäytyä vailla hahmoa ja satunnaisia ominaisuuksiaan, se saisi

Jumalan sisäisen olemisen. Sitä Jumala ei kuitenkaan pysty antamaan kuin itselleen, ja siksi hän voi antaa riippumattomalle hengelle ainoastaan yhteyden omaan itseensä. Näin täydellisen riippumaton ihminen temmataa ikuisuuteen, eikä mikään katoavainen voi häntä koskettaa, eikä hän enää tunne mitään ruumiillista, vaan on maailmalle kuin kuollut, eikä mikään maallinen maistu hänelle. Tätä tarkoitti pyhä Paavali sanoessaan: ”Minä elän vaan en kuitenkaan elä: Kristus elää minussa” (Gal. 2:20).

Saatat nyt kysyä, mitä oikein on tuo riippumattomuus, joka on itsessään niin jaloa. Tähän vastaan, että oikea riippumattomuus on järkkymättömyyttä kaiken rakkauden ja tuskan, kunnian ja häpeän sekä kaiken eripuran keskellä. Sellainen henki on horjumaton kuin jylhä vuori pienten tuulenpuuskien keskellä. Riippumattomuus johdattaa ihmisen suurimpaan kaltaisuuteen Jumalan kanssa. Jumala on Jumala järkähtämättömän riippumattomuutensa vuoksi, mistä taas seuraa hänen puhtautensa, yksinkertaisuutensa ja muuttumattomuutensa.

Jos siis ihmisen päämäärä on Jumalan kaltaisuus – sikäli kuin sellainen on luodulle ylipäätään mahdollista – sen on tapahduttava riippumattomuuden kautta. Se johtaa ihmisen puhtauteen, puhtaudesta yksinkertaisuuteen ja yksinkertaisuudesta muuttumattomuuteen, ja siten tulee esille ihmisen ja Jumalan kaltaisuus. Tämä kaikki tapahtuu kuitenkin vain ja ainoastaan armosta, sillä armo loitontaa ihmisen ajan vetovoimasta ja puhdistaa kaikesta katoavaisesta. On ymmärrettävä: tyhjä ja luodusta vapaa on Jumalaa täynnä, ja vastaavasti luotua täynnä on Jumalasta tyhjä.

Kuulkaa siis, että Jumala on levännyt riippumattomuudessaan ikuisuudesta asti ja lepää siinä edelleen. Taivaan ja maan luominen kosketti hänen riippumattomuuttaan yhtä vähän kuin että hän ei olisi koskaan luonut yhtään olentoa. Ihmisen

niin & näin -kirjoissa ilmestynyt

1. MIKKO LAHTINEN (toim.), *Henkinen itsenäisyys*
2. MARTIN HEIDEGGER, *Silleen jättäminen*
3. RALPH WALDO EMERSON, *Luonto*
4. PEKKA PASSINMÄKI, *Kaupunki ja ihmisen kodittomuus*
– *Filosofinen analyysi rakentamisesta ja arkkitehtuurista*
5. QUENTIN SKINNER, *Kolmas vapauden käsite*
6. PERTTI AHONEN, *Vireällä mielellä*
– *Ymmärtämisen ja eettisyyden mielialat*
7. JULIEN OFFRAY DE LA METTRIE, *Ihmiskone*
8. T. P. USCHANOV, *Wittgenstein in Finland – A Bibliography 1928–2002*
9. MIKA HANNULA, JUHA SUORANTA & TERE VADÉN,
Otsikko uusiksi – Taiteellisen tutkimuksen suuntaviivat
10. TOMMI WALLENIUS, *Filosofian toinen – Levinas ja juutalaisuus*
11. DANIEL JUSLENIUS, *Suomen onnettomuus – De Miseriis Fennorum*
12. MICHEL ONFRAY, *Kapinallisen politiikka*
– *Tutkielma vastarinnasta ja taipumattomuudesta*
13. J. J. F. PERANDER, *Yhteiskunta uutena aikana & muita kirjoituksia*
14. JUSSI BACKMAN, *Omaisuus ja elämä*
– *Heidegger ja Aristoteles kreikkalaisen ontologian rajalla*
15. NICCOLÒ MACHIAVELLI, *Castruccio Castracanian elämä*
16. JUKKA PAASTELA (toim.), *Terrorismi*
– *Ilmiön tausta ja aikalaisanalyysijä*
17. LAURI MEHTONEN, *Moderniteetin jäljillä*
– *Tekstejä aistisuudesta, tiedosta ja sivistyksestä*
18. ARTHUR SCHOPENHAUER, *Taito olla ja pysyä oikeassa*
– *Eristinen dialektiikka*
19. JUHA DRUFVA, *Unohdettuja ajatuksia etsimässä*
20. JUHA VARTO & HAKIM ATTAR, *Syvä laulu*
21. JUSSI BACKMAN & MIIKA LUOTO (toim.), *Heidegger*
– *Ajattelun aiheita*
22. KARI VÄYRYNEN, *Ympäristöfilosofian historia*
– *maaäitimyytistä Marxiin*
23. TERE VADÉN, *Karhun nimi – kuusi luentoa luonnosta*
24. GUY HAARSCHER, *Tunnustuksettomuus*
25. JOSÉ ORTEGA Y GASSET, *Ajatuksia tekniikasta*
26. TAPANI KILPELÄINEN (toim.), *Kääntökirja*
– *Kirjoituksia kääntämisen filosofiasta*

27. MARTIN HEIDEGGER, *Tekniikka ja käänne*
28. SIMONE WEIL, *Juurtuminen*
– *Alkusoitto ihmisvelvollisuuksien julistukselle*
29. MIKA HANNULA, *Suomalaisuudesta – Erään sukupolven tarina*
30. FRIEDRICH NIETZSCHE, *Tragedian synty*
31. EDMUND HUSSERL, *Geometrian alkuperä*
– *Johdanto Jacques Derrida*
32. WILLIAM JAMES, *Pragmatismi*
– *Uusi nimi eräille vanhoille ajattelutavoille*
33. TUUKKA TOMPERI & HANNU JUUSO (toim.), *Sokrates koulussa*
– *Itsenäisen ja yhteisöllisen ajattelun edistäminen opetuksessa*
34. JUHA VARTO, *Tanssi maailman kanssa – Yksittäisen ontologiaa*
35. GIORGIO COLLI, *Nietzschen jälkeen – miten tullaan filosofiksi*
36. FJODOR DOSTOJEVSKI, *Talvisia merkintöjä kesän vaikutelmista*
37. MIGUEL DE UNAMUNO, *Traaginen elämäntunto*
38. JOYCE CAROL OATES, *Nyrkkeilyästä*
39. MARTIN HEIDEGGER, *Esitelmiä ja kirjoituksia osa II*
40. E. M. CIORAN, *Hajoamisen käsikirja*
41. MARIE-FRANCE DANIEL, LOUISE LAFORTUNE,
RICHARD PALLASCIO & PIERRE SYKES,
Matildan ja Taavetin matemaattiset seikkailut
42. MARIE-FRANCE DANIEL, LOUISE LAFORTUNE,
RICHARD PALLASCIO & PIERRE SYKES,
Matildan ja Taavetin seikkailut tieteen maailmassa
43. OSCAR BRENIFIER, *Keskusteleva opetus*
44. MAUGHN GREGORY, *Filosofiaa lapsille ja nuorille*
45. MARIE-FRANCE DANIEL, LOUISE LAFORTUNE,
RICHARD PALLASCIO & PIERRE SYKES,
Filosofoidaan matematiikasta ja luonnontieteistä
46. JOHN DEWEY, *Taide kokemuksena*
47. PIERRE HADOT, *Mitä on antiikin filosofia?*
48. MARTIN HEIDEGGER, *Mitä on metafysiikka?*
49. ANN MARGARET SHARP, *Nukkesairaala*
50. ANN MARGARET SHARP & LAURANCE JOSEPH SPLITTER,
Kuka minä olen? – Nukkesairaalan opettajanopas
51. SAMI PIHLSTRÖM, *Elämän ongelma – Filosofian eettinen ydin*
52. NORMAND BAILLARGEON, *Älyllisen itsepuolustuksen pikakurssi*
53. BEATE BØRRESEN, BO MALMHETER & TUUKKA TOMPERI,
Ajatellaan yhdessä – taitavan ajattelun työkirja
54. ROGER-POL DROIT, *Filosofoidaan lasten kanssa*

55. LEENA KURKI & TUUKKA TOMPERI, *Väittely opetusmenetelmänä*
– *Kriittisen ajattelun, argumentaation ja retorikan taidot käytännössä*
56. LUDWIG WITTEGENSTEIN, *Ajatusliikkeitä*
– *Päiväkirjat 1930–1932 & 1936–1937*
57. SIMO KYLLÖNEN, JUHANA LEMETTI, NIKO NOPONEN
& MARKKU OKSANEN (toim.), *Kiista yhteismaista*
– *Garrett Hardin ja selviytymisen politiikka*
58. HERBERT MARCUSE, *Taiteen ikuisuus*
59. HEINRICH HEINE, *Romantiikan koulu*
60. MATTHEW B CRAWFORD, *Elämän korjaajat*
– *Kädentaitojen ja käytännöllisen ammattityön ylistys*
61. TAPANI KILPELÄINEN, *Itsemurhan filosofia*
62. JULIAN BAGGINI & PETER S. FOSL, *Etiikan pikkujättiläinen*
63. FRIEDRICH HÖLDERLIN, *Teokset*
64. MICHEL DE CERTEAU, *Arkipäivän kekseliäisyys 1 – Tekemisen tavat*
65. ANTTI SALMINEN & TERE VADÉN, *Energia ja kokemus*
– *Naftologinen essee*
66. MICHEL FOUCAULT, *Klinikan synty*
67. JULIAN BAGGINI & PETER S. FOSL, *Ajattelun pikkujättiläinen*
68. ERMANNO BENCIVENGA, *Olipa toisen kerran*
– *52 ajattelemisen arvoista satua*
69. VILLE LÄHDE, *Niukkuuden maailmassa*
70. MICHEL DE CERTEAU, LUCE GIARD & PIERRE MAYOL,
Arkipäivän kekseliäisyys 2 – Asuminen, ruuanlaitto
71. MICHEL FOUCAULT, *Parhaat*
72. PIA HOUNI & PERTTU SALOVAARA (toim.), *Filosofi tavattavissa*
– *Ajatuksia filosofisesta elämästä*
73. VERA TRIPODI, *Sukupuolen filosofia*
74. ROBERTO CASATI & ACHILLE C. VARZI,
Ylittämättömiä yksinkertaisuuksia – 39 filosofista kompakertomusta
75. EDUARD HANSLICK, *Musiikille ominaisesta kauneudesta*
– *Yritys säveltaiteen estetiikan uudistamiseksi*
76. MESTARI ECKHART, *Jmalallisen lohdutuksen kirja*

Tilaukset
www.netn.fi/kauppa
 niin & näin
 PL 730
 33101 TAMPERE